

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce

JUDr. PhDr. M. Š., Ph.D., narozený X

bytem X

zastoupený advokátem Mgr. Janem Boučkem,

se sídlem Opatovická 1659/4, Praha 1, 110 00

proti

žalovanému

Ministerstvo spravedlnosti

se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, 128 10

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobou se žalobce domáhá ochrany před nezákonným zásahem, jenž měl spočívat v tom, že podatelna žalovaného má otevřeno pro fyzický příjem podání pouze dva dny v týdnu, v důsledku čehož mělo dojít k odmítnutí převzetí podání pro žalovaného.
2. Žalobce vyhotovil a měl v úmyslu podat Ministerstvu spravedlnosti žádost o přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. z titulu průtahů a nečinnosti ve správním řízení. Svou písemně vyhotovenou žádost předal panu T. H. s tím, aby ji (jakožto posel) předal do podatelny Ministerstva spravedlnosti. Tomu to však bylo dle žaloby znemožněno justiční stráží, která mu měla sdělit, že úřední hodiny pro přijímání podání jsou pouze v pondělí a ve středu a to od 8:00 do 16:00 a že v podatelně již nikdo není.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

3. Žalobce v žalobě nejprve popsal výše uvedenou situaci, v níž spatřoval zásah do svých zákonných práv, spočívající v tom, že mu bylo žalovaným odepřeno převzetí písemného podání, přestože byl učiněn pokus ho podat v obvyklou pracovní dobu tohoto úřadu. K tomu žalobce uvádí, že nemá (a ani není povinen mít) datovou schránku a uplatnění takové žádosti podle zákona č. 82/1998 Sb. je úkonem hmotněprávním, podmiňujícím uplatnění nároku u soudu, kdy teprve jejím doručením (nikoliv pouhým odesláním poštou nebo e-mailem) se přerušuje běh krátké, šestiměsíční promlčecí doby u tohoto nároku (§ 14, § 15, § 35 zákona č. 82/1998 Sb.), která je lhůtou hmotněprávní, tedy nikoliv lhůtou procesní. Navíc dle jeho názoru by písemná podání mohla přebírat například justiční stráž ve vestibulu budovy, která je jinak víceméně nečinná.
4. Žalovaný dále uvádí, že už dříve (konkrétně 29. 6. 2022) podal Ministerstvu spravedlnosti stížnost na „*nepochopitelný, a především protiprávní stav trvající již mnoho měsíců*“, kdy jsou úřední hodiny podatelny Ministerstva spravedlnosti pro přijímání písemných podání v listinné podobě omezeny pouze na několik málo hodin v týdnu, konkrétně pouze v pondělí a ve středu od 8.00 do 16.00 hodin, a to zcela bez ohledu na lhůty pro účastníky nebo žadatele.
5. Žalobce ve stížnosti odkázal např. na úřední hodiny podatelny Ministerstva vnitra, které jsou pro veřejnost každý pracovní den.
6. Odpověď na stížnost byla dle názoru žalobce povýšená až drzá a navíc se dle ní „*doposud nestalo, že by bylo ze strany pracovníků podatelny odmítnuto převzetí jakéhokoliv osobního podání mimo stanovené úřední hodiny,*“ kterýžto výrok považuje žalobce, s ohledem na výše uvedené, za lživý.

7. Žalobce rovněž cituje § 4 odst. 1 správního řádu „*Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.*“
8. Žalobce uzavírá, že takové omezení úředních hodin podatelny Ministerstva spravedlnosti pouze na několik málo hodin a jen dva dny v týdnu je protiprávní, nezákonné a je projevem arogance úředního orgánu státu vůči občanovi – daňovému poplatníku, přestože z článku 1 odst. 1 Ústavy (a k němu se vztahujících nálezů Ústavního soudu) vyplývá primát občana nad státem, kdy stát primárně slouží občanovi, a nikoliv naopak.
9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě projevil názor, že tvrzený nezákonný zásah vůbec nebyl zásahem a žalobě by proto nemělo být vyhověno.
10. V posuzovaném případě má žalovaný za to, že žalobcem popsany postup žalovaného v podobě stanovení úředních hodin podatelny Ministerstva spravedlnosti nemohl do právní sféry žalobce jakkoli zasáhnout.
11. Předně žalovaný uvádí, že konkrétní stanovení úředních hodin podatelny ústředního správní úřadu neupravuje žádný právní předpis. Z uvedeného důvodu je tak žalobcův odkaz na úřední hodiny jiných správních úřadu zcela bezpředmětný.
12. Žalobce dle žalovaného omezuje svá žalobní tvrzení toliko na to, že postup při stanovení úředních hodin podatelny považuje za „protiprávní a protizákonné“, avšak neuvádí, v rozporu s jakým předpisem žalovaný při stanovení úředních hodin své podatelny postupuje. Je dále přesvědčen, že stanovení úředních hodin podatelny žalované na pondělí/středu v čase 8.00 – 16.00 hodin jsou tak zcela legitimním právem žalovaného, kdy takto vymezená doba pro přijímání osobních podání vychází zejména z nepříliš vysokého množství běžně osobně doručených listinných podání.
13. Nadto však žalovaný uvádí, že bez ohledu na úřední hodiny podatelny jsou osobně doručená listinná podání přijímána běžně i mimo dobu shora uvedenou. Běžná praxe je pak taková, že justiční stráž telefonicky kontaktuje podatelnu a dojde k převzetí předmětného podání ze strany pracovníků podatelny. Dne 30. 9. 2022 byly v čase 14.10 hod přítomny tři pracovníci podatelny. Výpisem z docházkového systému žalovaná dokládá konkrétní odchody jednotlivých pracovníků podatelny (16.11 hod., 15.34 hod. a 14.37 hod.). S tvrzením, že bylo panu H. předání (přijetí) písemnosti údajně odepřeno (znemožněno), se tak nelze ztotožnit.
14. Žalovaný dodává, že s úředními hodinami podatelny se žalobce mohl dopředu seznámit a že dané podání mohl učinit e-mailem. Také poukazuje na to, že dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, s přihlédnutím k novele s. ř. s. provedené zákonem č. 303/2011 Sb., je pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s. ř. s. nezbytné splnění pětice kumulativních podmínek: (1.) žalobce musí být přímo (2.) zkrácen na svých právech (3.) nezákonným (4.) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím, (5.) a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo. Není-li byt jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout.

III.

Posouzení žaloby

15. K nezákonnému zásahu mělo dle žalobce dojít poprvé dne 30. 9. 2022. Žaloba byla městskému soudu doručena 30. 11. 2022, a byla tedy podána v zákonem stanovené lhůtě 2 měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu (§ 84 odst. 1 s. ř. s.).
16. Žaloba není důvodná.
17. Městský soud vycházel při svých úvahách z kritérií pro určení nezákonného zásahu, jak byla definovaná v recentní judikatuře správních soudů, zejména v již zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65.
18. Ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s. je důvodná tehdy, jsou-li - a to kumulativně, tedy zároveň - splněny následující podmínky:
19. Žalobce musí být **přímo** (1. podmínka) **zkrácen na svých právech** (2. podmínka) **nezákonným** (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením ("zásahem" správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které **nejsou rozhodnutím** (4. podmínka), a byl **zaměřen přímo proti němu** nebo **v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo** (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí hrozit opakování „zásahu“ (6. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.
20. V posuzovaném případě soud neshledal splnění již prvních dvou podmínek, tedy že by byl žalobce přímo zkrácen ve svých právech.
21. Předně musí soud uvést, že neexistuje žádný zákonný předpis, který by vymezoval dobu úředních hodin pro veřejnost, kterou jsou správní orgány nuceny dodržovat. To se týká i situace, kdy se na úřední hodiny odvolávají některé zákony, např. § 28 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí nebo § 10 zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Žádný takový předpis ostatně neuvedl na podporu svého tvrzení „nezákonného omezení úředních hodin“ v žalobě ani žalobce, který pouze odkázal na obecné ustanovení § 4 odst. 1 s. ř. a čl. 1 odst. 1 Ústavy.
22. Jedinou obecnou úpravou úředních hodin správních orgánů (ne však orgánů územní samosprávy, pro něž má pouze doporučující charakter) je usnesení vlády č. 595/1995 z 25. října 1995.
23. Dle něj jsou úřední hodiny pro styk s veřejností stanoveny jednotně v pondělí a ve středu od 8:00 do 17:00. Úprava ostatních dní je plně na konkrétním správním orgánu.
24. Je sice pravdou, že úřední hodiny podatelny žalovaného zcela neodpovídají tomuto stanovení (končí v 16:00 a nikoli v 17:00 hodin), žalobce však netvrdí, že by došlo k zásahu v daném rozdílném čase, ale v pátek ve 14:10.
25. Nelze tedy dovodit, že stanovením úředních hodin v tomto rozsahu by se žalovaným dopouštěl nezákonného jednání.
26. Zároveň žalobce netvrdí, že by mu tvrzeným zásahem vznikla nějaká újma. Naopak, sám uvádí, že k zamýšleným právním účinkům došlo poté, co podání zaslal e-mailem a následně dodal podepsaný originál. Pouhý subjektivní pocit žalobce, že mu byla způsobena újma

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

tím, že se nepodařilo doručit podání „napoprvé“, a nebo že úřední hodiny žalovaného nejsou stejné jako na jiných ministerstvech, není zásahem.

27. Je zajisté pravdou, že správní orgány jsou povinny umožnit dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy, přičemž tato povinnost je přímo uvedena v § 4 odst. 4 s. ř. Soud však opět musí konstatovat, že v posuzované situaci neznemožnil žalovaný doručení podání, naopak, to bylo následně žalovanému doručeno elektronicky a poté doplněno předepsaným formálním způsobem.
28. Žalobce v žalobě rovněž uváděl, že takovéto omezení úředních hodin může být značně problematické za situací, kdy jsou stanoveny dosti krátké promlčecí lhůty. Tomu lze přisvědčit, ovšem soud na tomto místě podotýká, že zásahovou žalobou není možné se bránit „preventivně“, pokud by k zásahu nedošlo, ale v důsledku jednání žalovaného by hrozil. Naopak, s jistou nadsázkou by se dalo říci, že zákonodárce presumoval v oblasti státní správy permanentní možnost nezákonného zásahu, proto také zavedl institut zásahové žaloby. Samozřejmě, pokud by důsledkem v tomto případě posuzované situace bylo, že by žalobci uplynula lhůta, mohlo by se o nezákonný zásah jednat.
29. Na závěr svých úvah se soud domnívá, že by v dané situaci neshledal nezákonný zásah, bylo by zajisté vhodné, aby žalovaný umožnil příjem podání v podatelně v jakoukoliv hodinu řádné pracovní doby, což by odpovídalo principu veřejné správy jako služby veřejnosti dle § 4 s. ř. Žalovaný sice ve svém vyjádření uvedl, že justiční stráž informuje telefonicky podatelnu, pokud se někdo dostaví do budovy žalovaného s podáním mimo úřední hodiny podatelny. Je však na zvážení, zda by v takových případech nebylo vhodnější zajistit přímou komunikaci s pracovníky podatelny, tedy bez zprostředkování justiční stráží.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

30. Městský soud v Praze tedy dospěl na základě všech shora uvedených skutečností k závěru, že žaloba není důvodná a podle ust. § 87 odst. 3 s. ř. s. ji zamítl. Jelikož soud neshledal splnění již prvních dvou podmínek z testu podle odst. 19, zkoumáním dalších podmínek se nezabýval.
31. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce neměl v řízení úspěch a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 8. února 2023

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.